

BLÓFIZETESI ÁR:

Egész évr. . . . 6 korona.
Lepes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közkönyvtár (városház,
földszint 7. sz. íde küldendőök
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája, íde süldendők
az előfizetési díjak és hírd-
tesek.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMÜVELŐDESI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Március idusán!

Irta: Koncz Ákos.

Ötvenkilenc év mult el azon nap óta, midőn Petőfi kigyullt arecal elszavalla *Talpra magyar!*-ját. Az idők változtak, az emberek lelkéből azonban a változott viszonyok nem tudták kioltatni azt a fonséges eszmét, mely ötvenkilenc évvel évszázadok sóhajaiból és szenvedéseiből kelt életre...

A szabadság ünnepe volt ötvenkilenc évvel ezelőtt, március 15-ike... A nagy ébredés órája... Felserkenés a mély álomból, mely már-már átment a halálba...

Március idusa!

Szent napja a magyarnak...

Látom álomba merült nemzetemet ébredni... Hallom a nemzetem lelkéről lehulló bílensek csörgését. Ujra látom zöldülni a szabadság hervadó fáját és népek ereje ujra éled a *Talpra magyar!* riadójára...

Árpád örökén megmozdul minden kar... A szabadság üde szellője hősöket teremt... Az egyesült akarat csodákat művel...

Megszületik a szabad sajtó!...

Szabad lesz a gondolat!...

A lelkiismereti szabadság megszabadul béklyóitól...

Tudatára ébredünk annak a nagy igazságnak, hogy mienk ez az ország... Mienk ez a szent föld, melynek minden porszeme szabadságszerető hősök hamva... apáink vérrrel szerzett szent öröksége...

Ébredezzünk!...

Százados hályog hull le szemünkről. Érezzük, hogy szenvedésünk mértéke betelt... A keserűség kelyhe színültig van...

De ime a bánat és a mélységes nemzeti fájdalom éjszakáját egy féngugár világítja be... Megszólal a márciusi napok lánglelkű költője és hangos esküt tesz nemzete nevében, hogy hazája nem lesz többé rabmadár, hanem felhőkbe törő, déli napba néző királyi sas...

Esküjét, szavát a nemzet megtartotta...

Megindult a nemzeti fellángolás fáklájával a Hadak útján elvesztett szabadságát keresni...

Vezérét megtalálta Kossuth Lajosban, Rákócziinak égből kitört lelkében...

És haladtak a dicsőség útján a Golgota felé...

Fegyverbe öltözött a magyar!

Az ifjú az oltártól ment a harci tűzbe és még ott égett ajkán könnyező arájának bucsucskója, midőn meghalt a szabadságért... A gyermekifjú leletle könyveit, gyöngye vállára fegyvert akasztott és elment boldogan, győzni vagy meghalni a hazáért... Az édesanya maga küldte daliás fiát a nemzeti színű lobogó alá, mert hamarabb megrepedt volna a szíve, ha gyávának látja gyermekét... A tisztes ósz is eldobta nyugalmát és a szent lelkesedés izmokat nevelt karjaiban... Egy magasztos gondolatban dobbant össze minden magyar szíve: Szabadságot teremteni vagy a szabadság romjai alá temetkezni...

Arattuk is a dicsőséget!

Európa, sőt az egész világ szabadságszerető népei megcsodálták harcainkat...

A hatalom diadalaink láttára kétségbeesett...

Északon a szolganepek zsarnokától könyörgött segítséget...

A tuleró alatt leroskadtunk...

Világosnál elcsötétült a haza ege...

Arad lett a magyar szabadság Golgotája... Megkezdődött a hóhér munka, a bosszu órái megérkeztek...

A tizenhárom tragikuma halálos álmot hozott a nemzetre... Elvesztettünk mindent...

Sírba dőlt a szabadság...

Azulán jöttek a megtorlás napjai, szomorú évei. Bűn volt a hazát szeretni... Aki a szabadságról mert fájdalmas dalokban énekelni, vagy reményvesztetten szólni, azt elnémitolta a golyó, bitó, vagy a börtön. Ezren és ezren menekültek idegenbe... Mi pedig idegenek lettünk a saját hazánkban és a magyar egykori szolgája lett ur a hazán.

Isten azonban nem hagyta elveszni nemzetét. Rabláncok középett is erőt adott neki a szabadság érzékének megőrzésére... A hamu alatt nem aludt ki a szikra. Teljesedett rajtunk is ama örök igazság, hogy egy nemzetet le lehet ugyan győzni a hatalom durva fegyverével, de vágyát a szabadság iránt megölni nem lehet...

És a magyar kívárra igazainak diadalát...

A felé nyújtott fedelmi jobbot elfogadta és mélységes fájdalmát, még mindig sajgó sebeit leborította... betakarta a megbocsítás, feledés fátýulával...

Ezt a fátýolt egy anyát segített szövégetni...

Egy anyát, nemzetünk aranyiszívű nagyasszonya, akinek világító, melegítő életét egy pokoli kéz kioltotta...

És a kibékülés percében elkeztünk dolgozni... Ellakartottuk a romokat... Hitünk megerősödött reményünk új zóldet hajtott, birodalmunk felángol egy jobb jövőben...

Teljesedtek-e reményeink, ne kérdezzük e szent napon... Messze vagyunk még a céltól... És bár külső ellenség nem tör szabadságunk életére, nem vagyunk boldogok... Nem, mert az egyetértés szelleme, az egy célra törekvés szelleme nem tud gyökeret verni lelkünkben... Önmagunknak vagyunk ellenségei, egymásnak kerékköői... Teljesedik rajtunk a nemzeti átok, hogy együvé nem tart a magyar soha...

Ne is bántuk a jelent, melyben kevés a vigasztalás... Maradjunk ma lélekben az ötvenkilenc év előtti március idusánál!...

Ragyogó napja volt ez a honszerelemnek, mert sugarai évtizedek múlva is megmelegítik lelkünket...

Korunk svárságát, önzését feledjük el e napon... Maradjunk a régi március Veszta lánjánál, ne engedjük azt kialudni, mert ha ez kialszik, nem lesz többé éltető világosságunk. Pedig még szükségünk van a multból fellobogó tűzre, mert messze vagyunk szabadságunk fájának pompázó virágzásától...

Március idusa! Emlékezzetek legyen halhatatlan. Bennünk és a benned rejlő óserő vezessen minket a nagy, hatalmas és független Magyarországhoz...

Az Országos Gyermekvédő Liga.

Weszprémy Zoltán Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja a következő lelkes hangú felhívást intézte városunk minden szépért és nemzetére áldozni tudó közönségéhez:

21. elnz.
1907.

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánjától.

Az Országos Gyermekvédő Liga rövid fennállása óta a gyermekvédelem területein olyan tevékenységet fejtett ki, hogy úgy a társadalom, mint a kormány bizalmát és jóakaratu támogatását a legteljesebb mértékben megnyerte.

A Gyermekvédő Liga kitaposott ösvények helyett új utakat tört, hogy megközelítse az áldozatkész jó emberek szívét és teljesen eltért a jótékony egyesületeknek attól a módszerétől, hogy évi szükségletüket az egyesületi tagok tagsági díjaiból fedezzék. Nem koldu, nem zaklat senkit és bevételi forrásául nem akar meghonosítani mást, mint az országos gyermek-nap intézményét. El akarja érni azt, hogy minden esztendőben egyszer egy napon mindenki gondoljon a szegény elhagyott gyermekekre, hogy ezen egy nap legyen a gyermekek napja, melyen mindenki a maga feleslegéből juttasson az elhagyott gyermekek részére néhány fillért.

Igazán csak fillérekért kér a Liga, mert tudja azt, hogy a társadalom vállára oly terhek nehezednek, melyeknek viselésére alig képes. De éppen az által, hogy fillérekért kér, megnyerheti magának a társadalom azon rétegeit, azokat a milliókat, akik jótékonyági vagy gyermekvédelmi célokra eddig nem adakoztak semmit.

A Gyermekvédő Liga, melyet országunk nagyjai, társadalmi életünk kiválóiságai alakítottak meg, nem oly egyesület, mely tagsági díjat szed, hanem az egész társadalomnak, egyeseknek és egyesületeknek egy célra való tömörülése, mely első sorban egy akkora országos gyermekvédő alapot akar teremteni, hogy annak kamatjövödelméből a társadalmi gyermekvédelem összes anyagi szükségletei fedezhetők legyenek.

Ezen cél megvalósítására a Liga minden évben megtartja az ugynevezett gyermek-napot.

Ezen a napon a kereskedők, iparosok, munkások, lelkészek, ügyvédek, orvosok, gazdák, tisztviselők, katonák; vendéglők, kávéházak, mindenemű vállalatok tulajdonosai, szóval mindenféle állású és foglalkozású egyének önként kötelezik magokat arra, hogy ezen egy napi bevételöknek tetszés szerinti hányadát a gyermekvédő-alap javára befizetik, ami által belépnek a Ligába.

A Liga a mult évben a gyermek-napot május 26-án a fővárosban kívül 47 városban tartotta meg, most pedig célja az, hogy az idej gyermek-nap, mely április 2-án és 3-án lesz, lehetőleg minden nagyobb városban, sőt lehetőleg minden nagyobb és népesebb községben tartassék meg.

Az Országos Gyermekvédő Liga, alapszabályainak s céljait részletesen ismertető fizetéknek megküldésével mellett megkeresett s felkért, hogy a vezetésemre bizott két törvényhatóságban a Liga érdekeit szolgáló bizottságok szervezésének munkáitait vegyem kezembe, másrészeről, hogy a város és községi hatóságok útján a társadalom érdeklődését az április 2-ik és 3-ik napján tartandó gyermek-nap iránt felébresztani igyekezzem, a nagymélt. m. kir. Belügy-miniszter ur pedig 10,381/1907. számú körrendeletében a Liga kérését figyelembe legmegelőbb ajánlvá felhívott, hogy azt a legmesszebb menő támogatásban részesítsem s intézkedéséről jelentést tegyek.

Tekintve, hogy a Liga eddigi működésével is már bizonyította, hogy a gyermekvédelemnek hathatós előmozdítója s ott, hol az állam keze törvény és szabály által, de az anyagiak hiánya miatt is meg van kötve az elhagyottá nem nyilvánítható, de segélyre vagy nevelésre szorult szegény gyermekek ügyének felkarolásánál hízagypótló kies-

gító intézmény; tekintve továbbá, hogy a Gyermekvédő Liga működése a községek terhére is enyhít, mert azok az elhagyott gyermekeket, akiket védelmébe vesz, hét éves korukon felül sem esnek a községek terhére; a Liga céljainak buzgó támogatását a városok és községek részéről már ez is indokolja.

A Liga felkérése s a nagymélt. m. kir. Belügyminiszter ur meleg ajánlása alapján f. hó 13-án d. u. 4 órány Debreceben, a városháza nagyertermében, a Liga érdekeit támogató helyi bizottság megalakítása céljából értekezletet kívánok tartani, amelyre Debreceen sz. kir. városnak a minden szépért és nemeseért buzgó hölgyeit és urait ezenel tisztelettel meghívom.

A vármegye rendezett tanácsa városainak polgármestereit, a járási főszolgabíró urakat s a nagyközségek tisztelt Előjáróit pedig felkérem, hogy amennyiben az országos gyermek-nap erkölcsi és anyagi érdeke feltétlenül megkívánja, hogy minél több város és község vegyen részt a nagy társadalmi munkában, hatóságuk területén szervezenek bizottságokat s ezen bizottságok a Liga érdekeit támogassák s ha ezen helyi bizottságok gyermek-napot kívánok rendezni: forduljanak a Liga központi irodájához (Budapest, VI., Bulyovszky-u. 23.), ahonnan az utbaigazításokat és a szükséges gyermeknapj nyomatványokat megkapják. Polgármester és főszolgabíró uraktól, valamint a községek tisztelt előjáróitól intézkedéseikről jelentést kívánok, miután az eredményről nekem is jelentést kell tennem.

Buzgó agítást kérek mindenkitől, hogy e szép eszmé, a nemes cél megvalósuljon.

Debreceen, 1907 március 7.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Uj irányban!

Erős munkálkodás indult meg és folyik lankadatlanul, hogy új irányt, új utakat mutasson a kitűzött célja felé haladó magyarságnak. A kezdet nehéz, sok hibából kell kiigógyulunk. Első sorban pedig arra kell törekednünk, hogy a közfelfogásban gyökeret verjen, hogy csakis a munka nemesít. Miért?

Mert mi nem tudunk és nem is akarunk dolgozni. Nálunk az üzleti vállalkozás még nem tud lelkesíteni, nálunk a közgazdasági, a gyakorlati foglalkozás még nem szerezte meg azt a polgárjogot, melyet a nyugat államaiában élvez s amely ma már a nyugati államok lüktető élete. Angolországban a legfelső társadalmi osztály firtatigai nem röstelnek az üzleti pályának működni s nálunk még a középosztály is csak akkor adja gyermekét a kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági pályákra, ha annyira rosszul tanul, hogy felfogása szerint az egyetlen idvőtízít jogi pályát nem véggezheti, — szóval — ha ostoba.

Itt a sarkalatos hiba. Nálunk a főuraknak nincs arra szükségük, hogy a gyakorlati pályának keressék boldogulásukat. Magyarországon a főurak és a nép erősek, de gyöngye a középosztály, a gerinc. Ezt elgyengítette az a körülmény, hogy ősi tradícióját fogva nem volt képes — és még ma sem képes — beleilleszkedni annak a nagyfokú közgazdasági haladáának a keretébe, mely az egész kultúr-világot mozgatja.

A földirtókat lassan elvesztő középosztályunk az, mely ural voltából sehogysem képes kivetközni; a helyett, hogy akkor, amikor az ősi rög kicsuszik lába alól, fölke-

resné a jövedelmező, de vaskitartást igénylő praktikus pályákat, továbbra is tanulja a jogot s a gentri gyermekekből lett hivatalnokok előzőlök az összes közpályákat s ebből kifolyólag megteremtődött az új középosztály, a predikátummal bíró, ural hajlamokhoz, és hagyományokhoz melegen ragaszkodó hivatalnokok. Ez az új osztály még ma is, amikor új áramlatok veszik körül s a mikor a megélhetési viszonyok oly végtelenül nehezek, úgy gondolkozik, mint Jókai egyik regényének a hőse — teljesen tönkmenten birtokos, akinek udvarán már szinte pergett a dob, de ural paszszóióról s a semmittevésről lemondani nem akar: „Mert a holdnak akkor is fényleni kell, ha teljesen fogytán van s vékony sarlójából a hegy csúsa mögül csak a hegye látszik”. Hát ez az. Amikor a fogyó holdnak finom sarlója a hegy orra fölött lebeg, e földön sötét, mély árnyak terülnek el.

Ezekbe a nehéz árnyakba kell nekünk világosságot vinni, bele kell a munka szeretetének fátyálját állítanunk, hogy a nemzet gerince a saját és a nemzet javára megerősödjék. Ki kell a köztudatból azt a fölfogást irtanunk, hogy a magyarnak nincs hajlama a gyakorlati és ipari foglalkozáshoz s ki kell a következetes rászoktatással véréből a keletre magával hozott tunyaságot irtani s nemcsak azt, de azt a gögörs felsohósság érzetet is, melyet a lóháton honfoglaló elénkítők laptunk öröklül.

Sok a tenni való.

Márol-holnapra a társadalomnak egy nagy rétegét a szélesre kitaposott ösvényről kimozdítani nem lehet, valamint az igécs közéletnek sem lehet egyszerre új irányt szabni. A nemzeti kormány azonban iparfejlesztő programja keretébe fölvetve a szubvencionálást is, hogy idegenből csaljon hozzánk iparunkat megteremtő, szakképzett, komolyan munkálkodó ural elemet. Reméljük, hogy az idegen elem, amely segédkezni fog iparunk megteremtésében, átalakító, serkentő hatással lesz a mi középosztályunk, de egész társadalmunk káros, vétkecs fölfogására is.

Gyermekeinknek az összes iskolákban állandóan kelenez az az igécs hallaniok, hogy a közgazdasági kérdések teljes áttérése és a komoly munkálkodás a lényeg, hogy a gyakorlati pályákhoz immár oly emberi kvalifikáció kelle-nek, mint a tudományos pályákhoz, hogy a haladás és a praktikus munka emberei épen olyan eszmények, mint a hősköltevények hősei. Csak ha ifjúságunk tanítóinak ajkáról — a meggyőződés és a lelkesedés meleg hangján — fogja ezeket az igéket hallani, csak akkor fog egész társadalmunk fölfogása az új irány szellemében megváltozni s a mostani avult közszellem a modern, egészséges közszellemnek helyet adni, mely az ernyedetlen munka és a takaré-kosság gyöjében áll és amely szögyelni, röstelni fogja a do-logtalanságot és tunyaságot.

Ideje lenne iskolánk falait is megdöngetni, hogy takarodjék azokból a régi, avult fölfogás, mely a gyermekekből csak az egyetemi pályák felé törtötő ifjúságot igyeke-zik nevelni, s adjon helyet a modern szellemnek, mely fon-nen hirdeti, hogy a gyakorlati munka nem taszítja le az embert az ural polcra, de ellenkezőleg, még magasabbra emeli.

Nálunk is érvényesülni kellene annak a kitűnő amerikai fölfogásnak, hogy a gyermekek gondos nevelése és tanítása a jövedő nemzedékek boldogulásának, valamint a nemzetek és társadalmak emelkedésének veti meg az alapját.

Debrecen város régi bünkrónikája.

1547. évben. Bursipán Boldizsár fogadalmat tett, hogy ezentul nem részesedik. Miután azonban fogadalmát meg nem tartotta, felakasztatott.
1550. évben. Szatmári Mengh Balázs leszólt a bírót, a magisztrátust és a város tisztségét, ha még egyszer ilyeneket cselekszik, nyelve vonatassák ki.
1550. évben. Homoki Mihály arra kéri a magisztrátust, hogy leányát erkölcselen magaviselete miatt fejtesse le. Nincs nyoma annak, hogy végrehajtott-e az ítélet, illetve kérelem.
1550. évben. Nagy Zsigmond nem kívánja Piroksa nevű feleségét halállal büntetni, a magisztrátus, az akkori idők szokása szerint, az asszonyt megvesztozteti. Ugyancsak ez a sors érte a Nagy Zsigmond szolgáját, mivel kezére játszott a bűnös asszonynak. A szolgák azonkívül kitiltattak a városból örökre.
1552. évben. Császár Lőrinc részeg állapotában több tisztes debreceni asszonyt megsértett iztelen szavakkal öcésorolván őket, miért is 12 napig nyilvános fakalodába zárattott.
1552. évben. Erzséngyártó Mihályné kijelenti a magisztrátus előtt, hogy férjének gyilkosa, Szabó Imre védj fejében neki 50 forintot fizetett, nem lévén eszerint többé joga sem szóval, sem tettel ezen bűnét szemére hányni.
1553. évben. Ilyss Antal fogadalmat tesz, hogy többé nem fogja gyalázatos szavakkal illetni a debreceni matrónákat, ha ezt teszi, minden előzetes eljárás nélkül ítűssék le feje.
1566. évben. A debreceni concionátort Lukács presbitert a szolgálója csunya bűnnel vádolta. Mivel bebizonyosodott, hogy a leány bosszúból vallott, halálra ítéltetett. A jámbor pap azonban addig könyörgött, míg a rágalmazó kegyelmet kapott.
1566. évben. Borbély Benedek házasságtörő asszonyával halállal büntetett.
1571. évben. Helén nevű leányzó a város hajduival illetlenül viselkedvén, feje leütetett. Felső ruháit a város cselédei, alsó ruháit és saruját a hóhér kapta.
1575. évben. Keszi Ferenc, Derecskei Nagy Ferenc házában tolvajlason kaptott, akasztófára ítéltetett.
1576. évben. Dékán János három gonosz ember, névszerint György, Boldizsár és Ferenc megölték, tehát fejké vetetett.
1586. évben. Solyom Mihály több rendbeli lopásért felakasztatott.
1586. évben. Szabó Balásznét büne miatt a magisztrátus 12 esztendőre a városból kitiltja.
1597. évben. Mivel Tóth János és Deák Katalin orosz pap által esketteték meg magukat, nem szabad nekik a városban lakni és ha visszajönnek, fejük vétetik.
1597. évben. Szecsey György fiskális kezét emelt Mészáros Benedek főbíróra. Fejvesztésére ítéltetett, de főbíró uram kérésére kegyelmet kapott.
1608. évben. Vásárhelyi János Diák Bíró Mihálynak házában a pitvarban ülő tisztes asszonyokat meg-

verte és mikor Bíró Mihály segítségért ment, utána szaladt és úgy vágta agyon, hogy azon órában meghalt. Előbb levágta kezét a hóhér, azután fejét tütötte le.

1608. évben. Tankó Tamás lopott, nyársba vonatott
1608. évben. Szily Gáspár embert ölt, nyársba hűzták.
1618. évben. Konkoly Imréné gyermekét megrekksztette, elevenen eltemettette.
1626. évben. Hegedűs Péter ezüst poharat lopván, a városról örökre kitiltatott.
1626. évben. Szabó János, Szabó András és Vasas Miklós lopásért 200 forint váltásdíjat fizetnek.
1626. évben. Nyíró János özevegét Chire András lefogta és kirabolta. Ezen hatlatlan bűnért halhatlan büntetést érdemel. Előbb kerékre töretik keze-lába, azután égő akasztófára akasztatik.
1626. évben. Tarcsi György és testvére, aki férjét el-emésztette, buntettetnek. György kizosztassék meg, Erzsébet pedig megégetendő.
1627. évben. Kerekes Mihály felakasztották, mivel hét tanu egyezőleg vallotta, hogy ökröt lopott.
1627. évben. Nagy János özevegye méregkeverés és kurruzás miatt elevenen megégettetett.
1627. évben. Banki Katalin házasságtörés miatt kerékre kötötték.
1627. évben. Mivel Hires Ferencné asszony létere lóra ült és hajdu módra üvöltött, hujogatott, lövöldözött és nyargalódzott, vasárnap a prédikáció végéig kalodába tétetik
1627. évben. Deák János vagabundus gyilkosságért lófarkon meghurcoltatott.

(Folytatjuk.)

Körrendelet.

6920. B. M. számú körrendelet.
11/1907.

A közigazgatási tisztviselők által ajándékok netáni elfogadása.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az országgyűlés képviselőházában kérdés tárgyává tetetett: vajjon Bihar vármegye közigazgatási bizottsága által elvként kimondott ajándék elfogadás szabadsága a többi törvényhatóságokban a közigazgatási tisztviselőknél szokásban van-e?

Miként azt a képviselőházban is kijelentettem, azon álláspont, hogy a közigazgatási tisztviselőnek szabad ajándékok elfogadnia, ellenkezik a közigazgatás kötelezettségeivel, a törvénybe és közérdek kívánalmaiba ütközik s megingatja a közigazgatási tisztviselők pártatlanságába vetett, magasabb állami érdekek szempontjából is feltétlenül megkívánható bizalmat.

A közigazgatás tisztviselője ugyanis bírói teendőt is végez, minél fogva nemcsak függetlennek és részrehajlatlan-nak kell lennie, hanem függetlenségét és részrehajlatlanságát a legkisebb gyanutól is szigoruan meg kell óvnia; mert ha anyagi érdekeltsege a külső látszat szerint függő helyzetbe hozza egyesesektől a alkalmat nyújt arra a feltévesre, hogy hivatalos eljárásában, intézkedéseiben nem a tárgyla-gos pártatlan igazság, de egyesekkel szemben anyagi előnyökrét gyakorolt kedvezés vezet, akkor a jogkereső felekben megrendül az állam rendjébe és közigazgatás tisz-taságába vetett bizalom s a hatóság iránti bizalmatlanság elégedetlen és az államra nézve veszélyes elemeket teremt.

Minthogy az államrendnek az igazgatással és jogszolgáltatással foglalkozó köztisztviselők független és pártatlan eljárásába helyezett feltétlen bizalom és tisztetel képezi egyik lényeges támaszát és biztosítékát: felbivom a közöniséget, hogy éber és hatékony felügyeletet és ellenőrzést gyakoroljon a felett, hogy a közigazgatási tisztviselők ebbeli minőségükben magánfelek által nyújtott ajándékoknak vagy bármily című anyagi előnyöknek és kedvezményeknek már az előadott köztekinteteknél fogva sem tűrhető és megengedhetlen elfogadásától feltétlenül tartózkodjanak.

Ahol egyes tisztviselők részéről ezzel ellenkező jelenségeket tapasztalna, azokat szigorú vizsgálat tárgyává tegye és az e részben vétkeken talált tisztviselőkkel szemben a törvény szigorával járjon el.

Budapesten, 1907. évi január hó 17-én.

Andrássy s. k.

Országos gyermeknap.

Az országos Gyermekvédő Liga megalakulása városunkban.

Diszes és előkelő közönség töltötte meg szerdán délután a városháza közgyűlési termét, hogy jelen legyen az országos gyermekvédő Liga debreceni fiókjának alakuló értekezletén, amelyet a minden szépért, jóért példásan lelkülesült Wespéry Zoltán főispán hívott egybe.

Igen szép beszédben ismertette a főispán a jövő nemzedék védelmére alakult Liga nemes törekvéseit. Töreked az elzúllott gyermek. Alig cseperedett fel, már is kikerül az utcára, a bűn útjára téved és börtönvirág lesz belőle.

Nem a szülői szeretet hiánya miatt jut sok szegény gyermek a züllés útjára, hiszen a földhöz ragadt koldus is szereti gyermekét. Sokszor a nehéz és egyre nehezebb megélhetési viszonyok is hozzájárulnak a gyermekek elzúllásához. A szülők munkába vannak és míg a mindennapi kenyeréért dolgoznak, nem érnek rá vigyázni a gyermekekre.

Az állam az elhagyott gyermekek védelmére már gondoskodott valahogy, de nemcsak azok az elhagyottak, akiket a hatóság nyilvánít annak, hanem sok százezzerrel több. Ezeket akarja a Liga védelmébe venni. Már 27,000 gyermekről gondoskodott a Liga, de még sok a teendő. A társadalomnak a kötelessége és feladata megátolni a százezrekre rugó, hivatalosan elhagyatottak nem nyilvánított gyermekek. E célból a Liga országos gyermekvédelmi alapot óhajt létesíteni, amelyből a nagy cél anyagi szükségletét fedezhesse. A befolyó jövedelem negyedrészt a rögtönzi szükséglet fedezésére fordítja, a többi pedig tőkésíti. A főispán szavai nagy hatást keltenek és a Liga fiókja nyomban megalakult. Az értekezleten jelen voltak Wespéry Zoltán főispán elnöklése alatt:

Wespéry Zoltánné, Fauszt Elekne, Kaszanyitzky Andorné, Varga Elemérné, Vargáné Dalm Teréz, Potorán Istvánné, Koncz Ákosné, Fráter Erzsébet, Szántó Gyözőné, Székely Ferencné, Sesztina Jenőné, Karai Sándorné, Fazekas Sándorné, dr. Szűcs Gézáne, Somogyi Pálné, dr. Galánffy Jánosné, Szávay Gyuláné, Öreg Beláné, Varga Károlyné, Szűcs Gézáne, Balkányi Miklósné, Popper Alajosné, özv. Berger Vilmosné, Bészler Károlyné, dr. Tüdös Kálmánné, Tóth Beláné, dr. Varga Lajosné.

Kovács József polgármester, dr. Galánffy János, dr. Losonczy Álmós, dr. Burger Péter, dr. Derekszásy István, dr. Kenézy Gyula, K. Tóth Kálmán, Grósz Nagy Ferenc, Békés Lajos, dr. Peczkó Ernő, Bészler Károly, dr. Fejér Ferenc, Somogyi Pál, Karai Sándor, Kertész István, Varga Elemér, Csath Zsigmond, Uhlárik Béla, Csanak János és József, Berger Mór, dr. Sz. Szabó László, Koncz Ákos, Kozma László, Kuthi Zsigmond, Lőfkovits Arthur, dr. Balkányi Miklós, Végh Gyula, dr. Berger Andor és Hauer Bertalan.

Már délután 3 órakor gyülekeztek a meghívottak a városházán, de az értekezlet csak 4 óra után nyitotta meg a főispán.

Az elnöklő Wespéry Zoltán főispán ismertette az elhagyott gyermekek védelmére alakult Liga céljait; a Liga alapot akar teremteni, amely elegendő legyen arra, hogy ne csak 27,000, hanem százezrekre menő elhagyott gyermekek mentessék meg az elzúllástól. Kérdi, akarják-e a jelenlevők megalakítani a Liga helyi szervezetét. (Eljénzés.) Ajánlja a szűkebb körű bizottságba dr. Kenézy Gyulát, gróf Degenfeld Józsefet, Kovács József polgármestert, Oláh Károly, tanácsnokot, dr. Balkányi Miklóst, a jegyzőt tiszteleg Koncz Ákos tit. tanácsnokot kéri fel. A bizottság elnökéül Wespéry Zoltán választotta meg az értekezlet dr. Balkányi Miklós indítványára Kuti Zsigmond igazgatótanítót a szűkebb körű bizottságba ajánlja Kozma László árvaszállig igazgatót, dr. Tüdös Kálmán városi és dr. Somogyi Álmós megyei tisztí főorvosokat és a debreceni lelkesíti kar tagjait. Fauszt Elekne indítványozza, alakuljon meg a helyi bizottság is a főispánné elnöklésével, mert már közel az országos gyermeknap ideje, április 2. és 3. napja.

Az elnöklő főispán ezután megköszönte a hölgyek érdeklődését és ígérte, hogy a helyi bizottságot, mielőtt a Liga szervezésével a kiküldött bizottság elkészül, nyomban megalakítja. Ezután megköszönte az érdeklődést, az értekezletet berekesztette.

Hírek.

— A főispán betegsége. *Wespéry Zoltán*, Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja, mint benső résztvevő értesülünk, ismét gyöngéledik erős meghülés következtében. Emiatt a mai napra hirdetett számunkerő szék sem lesz megtartva.

— Bizottsági tagok választása. Tegnap folyt le a hatvan utcai bizottsági tagok választása. Bizottsági tagok lettek: Szilágyi Bálint 295, Mike Ferenc 293. Szatmári Ferenc 290, Balogh Ferenc 289, Polgári József 284, Sarkadi Ferenc 233, Nagy Pál 271 és Kovács Lajos 268 szavazattal.

— Műpartoló egyetel közgyűlést április hónap 7-én délelőtt 1/2 11 órakor tartja meg a városháza nagy termében.

— A debreceni helyi vasút március 23-án tartja közgyűlést a kereskedelmi iskola dísztermében.

— A villamos-telep gépészmérnöke. A világitási bizottság f. hó 14-én tartott ülésében alapos elbírálás alá vevén a villamos-telep gépészmérnöki állásra beérkezett pályázatokat, egyhangulag azt határozta, hogy ezen állásra a városi tanácsnak *Alberte Raymund* lévő gépészmérnököt ajánlja. A tanács legközelebb határoz ez ügyben.

— Jövahagyás. A városi közgyűlés néhány hónappal ezelőtt elhatározta, hogy drágasági pótlékokban részesíti a 2400 koronán felül fizetésű tisztviselőket is. A belügyminiszter most ezen határozatot jövahagyta.

— A polgármester jobban van. Kovács József polgármester, aki az elmúlt héten erős meghülés következtében beteg volt, már teljesen felgyógyul és mindnyájunk zajos örömeire átvette a város ügyeinek vezetését.

— Új postahivatal. A nagyváradi posta- és táviró igazgatóság tudatja velünk, hogy az ideiglenesen megszüntetett Debrecen 2. számú postai gyűjtőhelyet Debrecen sz. kir. városban a Miklós utca 1. sz. házban özv. Soós Albertné szül. Muraközy Lina postagyűjtő kezelésében 1907. március hó 16-án újra életbe léptette. A postai gyűjtőhely a gyűjtőhelyekre előírt teljes szolgáltatalt fog működni.

— A mesterutcai gyógyszerter. Leleszi Kovács Nándor gyógyszerész, kinek a belügyminiszter a mesterutcai nyugati végén gyógyszerterj jogot adományozott, azon kéressel fordul a belügyminiszterhez, engedje meg a felállítandó gyógyszerterjának beljebb hozatalát. A belügyminiszter a kérelmet nem teljesítette.

— A debreceni főispánok képe. Debrecen sz. kir. város már régebben elhatározta, hogy megfesteti volt főispánjainak arcképet. A munkát Rajzó Miklós festőművész vállalta el és művészi esztétéjével pompásan oldotta meg feladatát. Patay András, Silye Gábor, Miskolczy Lajos, Degendorf Schönburg József gróf, Puky Gyula és Domahidy Elemér volt főispánok arcképei készen vannak. Az arcképeket a nagyterem renoválása után a közgyűlési teremben helyezik el.

— Halálozás. Jóna István, Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagja, földbírtokos, városunk egyik modern gondolkodású polgára a napokban elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— Esküdtétel. Lösch István nyugalmazott százados, kit a belügyminiszter a napokban nevezett ki anyakönyvezető helyettesé, hétfőn tette le az esküt a tanács színe előtt.

— Meghívó. A Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyesülete, mint Szövetkezet XXVII. közgyűlést 1907. március 24-én, délelőtt 1/11 órakor tartja meg a „Jó-gás és Tisztviselő Kör”-nek gróf Degendorf-tér 2-ik szám alatt levő helyiségében. Ezen kitűnően vezetett szövetkezet mérlegéből közöljük a következőket: *Vagyon pénz-készlet* 2541 98 fillér, *hosszu előlegekben* 25,668 89 fillér *rövid előlegekben* 3771 58 fillér *ruhában* 1723 71 fillér *sorsjegyekben* 53 kor. *Összesen* 31,218 18 fillér. *Előlegezett pénzköltségek* 81 38 fillér, *per alatt levő kétes kötele-lesek* 2238 kor. 54 fillér; *értékpapirokban*: 400 kor., *biztosítási díjelőlegekben* 8 kor. 58 fill. *Összesen*: 36,488 korona 66 fillér. — *Telér*: Befizetett alaprészek: 26,777 kor. 86 fill. *Tartalékok* Tőketartalék-állomány 1905 dec. 31.: 3702 kor. 06 fill.; *leírás közgyűlési hatá-rozat alapján* 134 45 fill. *Összesen* 3567 61 fill.; *ennek 4%*, *amata* 1906. évről 142 70 fill., *fel nem vett osztalékok* 1905. évről 82 73 fill.; 5%-os 1906. évi tiszta haszonból: 67 05 fill.; *beruházási jutalék* 96 07 fill.; *kétes kötelelesek tartaléka* 2593 48 fill.; *Összesen*: 6550 kor. 63 fill.

Alapok: Segélyalap-állomány 1905 dec. 31-én 566 28 f. *Kiadott segélyre* 245 kor.; *Összesen* 285 kor. 28 f.; *ennek 4%*, *kamata* 1906. évről 11 kor. 41 fill.; *Kövesdy János* segélyalapkamata 1906. évről 32 kor. 72 fill.; 5%, *évi haszonból* 67 05 f. *Kövesdy János segély-alap* 810 kor.; *márka jegy* alap 30 66 f.; *Összesen* 1237 kor. 12 fill. *Atmeneti tételek*: kifizetetlen igazgatási költ-ség 1906. évről 684 kor. *Eredmény. Áthozatal* 1905. év-ről 32 kor. 11 fill.; 1906. évi nyereség 1206 94 fill. *Ösz-szesen* 1259 kor. 05 fill. *Összesen* 36,488 kor. 66 fillér. A szépen működő szövetkezet közgyűléséről szinten meg fo-gunk emlékezni.

— Március 15-ike nemzeti ünnep. A székes főváros március 14-én tartott közgyűlésében a budai demok-rata part indítványt terjesztett be, hogy a törvényhatóság feliratban kérje az országgyűléstől március 15-ét nemzeti ünneppé való avatását.

— Házépítő szövetkezet. A püspökladányi munkások javára Kir. Ferenc állami ev. ref. lelkes házépítő szövetke-zetet létesített. A földművelési miniszter ezen szövetkezetet, most állami támogatásban részesítette.

— Az utcai botrányok. Ismételten felhívjuk a főka-pitány ur figyelmét az utcai botrányos állapotok megszűn-tetésére, különösen pedig az utcán hallható káromkodó és trágár beszédek korlátozására. Sehol sem hallani oly elve-temült lelkekre való istenkáromlásokat, mint nálunk. Valóságos lelki epidémia ez népünkél, melyet minden eszközzel irtani kell. Mi azt hisszük, hogy szigorú intézke-dések behozatalával meg lehetne tisztítani városunkat az utcai szeméttől.

— Thaly Kálmán diszpólgárság. Nagyunkarcag városa Thaly Kálmánt, Rákóczi és bujdosó hamvainak haza-hozatala körül kifejtett érdemei elismerésül diszpólgárává választotta. Az erről szóló díszes oklevelet é hétén nyújtotta át Thaly Kálmánnak egy küldöttség Papp Elek képviselő ve-zetésével, Thaly Kálmán meghatottan köszönte meg a ki-tüntetést.

— A temesvári kiállítás megnyitása. Temesvárról jelentik, hogy a Temesvári Országos Haziipar és Művelő

Kiállítás megnyitása nagyszabású ünnepély keretében folyt le. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képvisele-tében Szűry János dr. miniszter tanácsos, az iparfejlesztési osztály főnöke; Darányi Ignác dr. földművelésügyi minisz-ter képviselőjében pedig Balogh Vilmos államtitkár vettek részt a megnyitáson. Telbisz Károly udv. tan. polgármester felkérésére Kaddabo Gergelyné, főispán neje, kiállítási társ-elnök nyitotta meg a kiállítást, mire Balogh Vilmos állam-titkár tartott beszédet. Az ünnepélyes aktus után Bodor Antal dr. a kiállítás szervezője kalauzolta végig a kormány képviselőit a kiállítási helyiségekben. A rendezőség a kor-mány képviselőinek és a vendégeknek tiszteletére délbén ebédet adott. A kiállítás március 24-ig marad nyitva.

— A zsinat és Sass Béla. A múlt hét elején nyílt meg a református országos zsinat hetedik ülészsaka a fő-városban, Antal Gábor püspök és báró Bánffy Dező főgondnok elnöklésével. Az ülésen báró Bánffy Dező szép beszéd kíséretében nyújtotta át Sass Béla zsinati főjegyző-nek, a debreceni főiskola kiváló tanárának, királyi meg-bízásra a legfelsőbb elismerés jelét, a harmadosztályú vaskoronarendet, amelyet a zsinati tagok lelkes éljenése közben tűzött fel.

— Ülés a Csokonai-körben. A Csokonai-kör választ-mánya tegnap este a Csokonai-házban Géressy Kálmán főigazgató elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az elnök indítványára elhatározták, hogy Thaly Kálmán írói mun-kásságáért dívozják. Indítványozni fogja a választmány a közgyűlésnek, hogy az őz kuruc képviselőt a kör tisztelet-beli tagjává válassza. A Díoszeghi - Fazekas ünnepet — közbjött akadályok miatt — májusról szeptemberre halasztják. — A Telegdi—Kovács pályadíj odaítélésére a választmány bizottságot küldött ki, amely záros határ-időn belül jelentést tesz a pályamunkákról.

— A jog- és pénzügyi-bizottság ülése. A jog- és pénzügyi-bizottság f. hó 13-án ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. A bizottság az 50,000 korona póthitel-t favagatásra megszavazta és elhatározta, hogy a közgyű-lésnek javasolni fogja a városi fa árának fölemelését oly módon, hogy az I. o. botfát 1 kor., a II. o. botfát 2 kor., a hasított tölgyfa árát 3 koronával és a kompetencia fa árát ölenként 2 koronával emeli. A bizottság az urkocsis egyet junius havi versenyeré 1000 koronát szavazott meg.

Szerkesztői üzenetek.

Nyaraló. A városi tanács múlt évben azon határozatot hozta, hogy a jövőben a nagygyűlési nyaralók nyilvános verseny után adja ki. Mi-után pedig a Tanácsnak nem lehet semmi oka ezen határozatának meg-változtatására, valószínű, sőt majdnem bizonyos, hogy ezen határozatát végre is fogja az időn hajtani. És ez igazságos is, mert azok nemcsak a városi villák jóveldelemességét fokozza, de az ugynevezett képzelt jogokat is ledönti. Ha a város egyéb bérleteire árjoltást hirtet, miért ne tenné ezt a nagygyűlési nyaralónál. Abban azonban igazat adunk önmagunknak, hogy a nagygyűlési nyári lakokra ráferne már a gyökeres javak, mert mai állapo-tukban, különösen az emeleti részek túlzásvesztéssel elannyira, hogy például a padlón tűz ütne ki, a menekülés majdnem lehetetlen volna. Egyéb hiányai is vannak a nyári lakoknak, ezeken azonban kész szívről fog segíteni a városi tanács, legalább ezt bizonyítja a ugyancsak a múlt évben hozott végzés, melyben felhívja a mérnöki hivalt, hogy tegyen előterjesztést a nagygyűlési nyári lakok helyrehozatalára. A mérnöki hiva-tal ide vonatkozó jelentését március 15-ére fogja a tanács elé terjesztetni.

Tisztviselő. Nem rajtuk múlt a dolog. A bizottság még nem készült el munkálataival. Amint készen lesz, azonnal közöljük.

Részvényes. Öhajtatást teljesítettük és a kívánt három példányt becses címre elküldtünk. A másik pénzintézeetről is meg fogunk annak idején emlékeztetni.

Hisztórikus. A kérezzet könyv pünkösztör fog megjelenni.

K. S. Helyben. Az ügyet a tanács most tanulmányozza.

Jászkürt szerk. Jászberény. A kéziratot elküldtem, a másik már-cius 20-án ott lesz.

Anonymous. Névelonul beküldött cikkeket csak az esetben közölünk, ha a cikelyi írója nevét velunk tudja. Ezt a jelen esetben annyival is inkább kérjük, mivel a cikelyben súlyos daltok vannak összehozva. Ha öhajtatásunkat nem teljesíti, a cikelyt rendelkezésére bo-csátjuk.

Bilkei Papp Mihály. Özd. Levélét megkaptuk, a választ el-küldtük.